

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

26. Pluries à nonnullis confessariis quæsitus fui, an comediis interesse tam quoad Clericos, quam quoad sæculares, cessante scandalo, sit peccatum mortale? IDEM dicendum est de illis, qui legunt ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

RESOL. XXIV.

An sit licitum in diebus festis computare cum operarijs eorum mercedem, & solvere?
Et an qui ex pietate laborant in gratiam Templi, & loci pii in diebus festis, excusentur à peccato? Ex p. 5. tr. 13. & Misc. 1. Ref. 83.

Solus passim accidit, & ad illum Marchant. in resol. Pastoral. ad Decal. p. 1. c. 3. quest. 5. sic responderet. Quæro quintò, quid dicendum de illis, qui varios sub se habent operarios mercede conductos, & diebus festis, vel Dominicis eos ad computandum conuocant, & promeritam mercedem solvunt? sic frequenter videmus praticari per illos, qui multos habent operarios in fodinis, in officinis ferrariis, in lapidicinis, in syluis cædendis, & similibus. Respondeo tales se solent excusare, dicentes, id fieri in gratiam operatorum, qui alio die cogentur perdere diurnum laborem ad familiam alendam necessarium; quod si verum est, iam id ad pietatem tanquam ad causam excubantem referri poterit. Puto tamen magis consuetudine id introductum quibusdam in locis; nam qui magis pii, & timorati sunt, diem sabbati eis designant, in quo certò mercedem post computum recepturi compareant. Ita Marchantius.

2. Sed ego non video qua ratione talis computatio feruile opus possit computari, & per consequens prohibitum in diebus festis. nam hæc actio, vel efficitur voce vel scriptura, vel recognoscendo ea, quæ rusticis vocant *Tagli*; sed, vt patet, hæc omnia feruilia opera non sunt, ergo, neque tempus numerationis pecuniarum, quæ illis pro mercede præbetur, dato quòd esset opus feruile, attingit vt plurimum tempus necessarium pro fractione præcepti, ergo. Adde quòd per consuetudinem introductam talis actio, etiam si opus feruile esset, excusari posset.

Sup hoc in Ref. præterita, & in alijs eius not.

3. Notandum est etiam hic obiter dictum Marchantium *ubi supra quest. 2.* docere posse aliquem ex pietate laborare in diebus festis pro aliquo loco pio, sic enim ait. Excusantur etiam qui ex pietate laborant in gratiam Templi, vel loci pii, maxime ex consensu Parochorum. Ita ille. Neque hæc vltima verba destrunt priora, vt quidam parum sciens his diebus mihi assererat; nam dictio, *maxime*, habet vim augmentandi, & non minuendi, & includit casum magis dubitabilem, & implicat idem esse in casu contrario, vt patet in l. 1. §. *vel maxime*, ff. *de excusat. iur.* & notat Couarr. lib. 2. *variæ*. c. 7. n. 5. Sed de hac opinione Marchantij alibi ego pertractaui.

Alibi in Ref. præterita.

RESOL. XXV.

An representaciones sacra possint fieri in Ecclesijs.
Et notatur aliquos Episcopos prohibuisse dictas representaciones ullibi fieri posse absque eorum expressa licentia. Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 184.

§. 1. **A**ffirmatiuè responderet Angelus *ver. ludus*, n. 2. *ubi sic ait.* Demonstrationes quæ fiunt ad honorem Dei, puta Passionis Christi, & vitæ alicuius Sancti, non sunt prohibita in Ecclesijs fieri. Ita ille, & ante illum Tabiena *eodem ver. quest. 4.* & Syluetter *quest. 2. dicto 3.* & nouissimè Sanchez in *opuscul. rom. 1. lib. 1. cap. 8. dub. 24. num. 23.*

2. Non desinam tamen hic adnotare, Bartholomæum Gauantem in *Enchir. Episc. ver. representaciones sacra*, num. 1. contrariam sententiam docere, & citat Barbolam *de potestate Episcopi par.*

2. *allegat. 24. num. 25.* & obseruat quòd Sanctus Carolus Borromæus in *consil. primo Provinciali* prohibuit vt Passio Saluatoris ullibi agatur. Vnde Thomas Zerola in *praxi Episcoporum part. 1. verba representaciones*, obseruat optimè aliquos Episcopos prohibuisse dictas recitationes ullibi fieri posse absque eorum expressa licentia.

RESOL. XXVI.

Pluries à nonnullis Confessarijs quæstus sui, an Comedias interesse tam quoad Clericos, quam quoad saculares cessante scandalo, sit peccatum mortale?
Idem est dicendum de illis, qui legunt libros, in quibus res turpes, & facinoræ representantur. Ex p. 2. tr. 17. & Misc. 3. Ref. 35.

§. 1. **R**espondi rem esse periculofam, & peccatum lethale existimauit Comitolus in *resp. moral. lib. 4. q. 22.*

2. Tamen si audiantur ob solam vanam curiositatem, absque periculo probabili lapsus, etiam res turpes represententur, & modus representandi sit turpis, ego puto non esse peccatum mortale. Ita Bonacina, & Squillante *ubi supra*, Sanchez *de marr. lib. 9. disp. 47. sect. 24. num. 165.* Louca *p. 2. tom. 2. disp. 28. de peccatis, memb. 3. §. ex illis, in fine*, *ubi ait.* Excusari possunt, qui audiunt comedias, vel legunt libros, in quibus res turpes, & facinoræ representantur. Si enim, delictatio sit in representatione ipsa, & non procedat ad rem representatam, & absit periculum consensus in hæc actus non est peccatum mortale. Sic ille, & Azorius *par. 3. lib. 5. cap. 27. quest. 7.*

3. Quæ quidem opinio non solum tenenda est, quoad saculares, sed etiam quoad Clericos; non enim peccant mortaliter cessante scandalo, quod modo non esse, quia frequentissimum est Clericos comedias interesse; neque ob id saculares ad peccatum mouentur; nam eodem modo audirent comedias, licet Clerici abessent, & cum eodem detrimento, si quod patiuntur. Nec obstat prohibitio *cap. Clerici 2. de vita & honest. Clericorum* quia secundum Innocentium in *d. cap. est tantum de honestate*: vel quod verius credo cum Caiet. in *summa, ver. Clericorum peccata*, ille textus non obligat sub mortali, cessante scandalo, & contemptu. Deinde contraria consuetudine videtur abrogatum. Et sic hæc opinio sequuntur Sanchez, Rodriguez, & Salas *ubi supra*, & nouissimè Paulus Squillante *de oblig. Cleric. part. 2. n. 45.* Martinus Bonacina *de marr. quest. 4. par. 9. num. 22.* & alij.

RESOL. XXVII.

An audientes comedias peccent saltem mortaliter, quia ex eorum stipendijs aluntur histriones, qui peccant, (vt suppono) lascinias comedia representantur?
 Ex p. 5. tr. 13. & Misc. 1. Ref. 81.

§. 1. **I**am probabiliter firmavi in *part. 2. tract. 17. resol. 35.* cum multis Doctoribus, speciatim res, etiam Clericos comediarum turpium si intersint ob solam curiositatem, vel ne habeantur inurbani, solum peccare venialiter, & ita, me citato, tenet nouissimè Barbossa *de iure Eccles. l. 1. c. 40. n. 59. & 60. Sed illius culas est, an peccet mortaliter ex alio capite, videlicet soluendo*